

Kahire'nin Mor Gülü - Woody Allen ve Seyirci

“Film içinde film” temalı filmleri düşününce çok uzağa gitmeden, bir örnek beliriyor akılda. Geçtiğimiz senenin ses getiren filmi: *The Artist*. Ardından *8½*, *Cinema Paradiso* ve *Hugo* gibi “filmler hakkındaki filmleri” de gözden geçirince ortaya benzer bir tablo çıkıyor; filmleri anlatan filmler, yönetmenin sinemaya karşı beslediği aşkı seyirciyle paylaştığı bir mecraya dönüştürüyor. Bir sinema salonunun hikayesi, bir filmin yapım aşaması veya bir oyuncunun film çekme süreci sinemayı yine sinemayla anlatmanın perdedeki tezahürü olabiliyor.

Aslında bu filmlerin sinema ile dolaylı veya doğrudan kurdukları duygusal bağlarını, lirik yönlerini veya sinemayı kutsayan taraflarını bir kenara bıraktığımızda ortaya incelenmesi gereken çok önemli bir nokta çıkıyor. Bu filmler “film içinde film” kurarak yönetmenin, oyuncunun, yaratılan karakterlerin ve seyircinin arasında oluşan bağları mercek altına alabiliyor.

“Filmleri anlatan filmler”in hem yönetmenin sinemaya olan bağlılığını ve tutkusunu teşhir edişinden hem de yönetmenden seyirciye uzanan süreçte bu öğelerin birbirleri ile ilişkilerini gözler önüne serişinden bahsetmişken konuyu bu noktada Woody Allen’a ve *Kahire’nin Mor Gülü* (*The Purple Rose of Cairo, 1985*)’ne bağlamak yanlış olmaz diye düşünüyorum. Woody Allen’ın filmlerinde kendisinin sinema aşkından da öte sanata olan tutkusunun ve engin birikiminin izlerini gözlemek, kullandığı sanat ve sinema tarihine dair referansları takip etmek *Kahire’nin Mor Gülü* (*The Purple Rose of Cairo, 1985*)’nü de izlerken hayranlık uyandıran bir Woody Allen filmine dönüştürüyor.

Allen’ın filmlerinde seyirci ile direk konuşarak kurduğu ilişki ise bu filmde başka bir boyut kazanıyor. Bu sefer dördüncü duvar yıkılmakla kalmıyor, filmin karakteri bu duvardan atlayıp oynadığı filmi tekrar tekrar izleyen güzel seyirci Cecilia’nın yanına kaçıyor. Woody Allen seyirciye her zaman beyazperdenin gerisinden hitap etse de bu sefer hayalindeki şey

gerçek oluyor ve sinema perdesini aşabilen bir oyuncu yaratıyor. Bu sayede filmin, içindeki film ile arasındaki sınır; seyirci ve karakter arasındaki engel ortadan kalkıyor ve hayalin gerçek ile iç içe geçtiği bir dünya sunuluyor. Yaşanan sorunlarla, sinema salonu işletmecisi ve seyirciler ayaklanıyor, yapım şirketi telaşa kapılıyor ve oynadığı karakterin canlanmasıyla adeta bir ikizinin daha ortaya çıktığını öğrenen oyuncu dehşete düşüyor. Tam da bu noktada film çok ince bir mizah çizgisinde ilerlemeye başlıyor. Yapımcının para odaklılığı, oyuncuların kaprisi ve rekabetleri ve de oyuncu ile canlandırdığı karakter arasındaki çekişme nüktedan bir dille anlatılıyor.

Film İçinde Sinema Salonu

Film ile seyirci arasındaki boşluğun ortadan kalkması pek iç açıcı sonuçlar doğurmuyor. Sinema salonu seyircilerin kendinden geçtiği, kendilerini filme kaptırdıkları bir huzur mekanı olmaktan çıkıp yüzleşmelerin meydana geldiği, sınırların allak bullak olduğu bir mekan artık. Bu bağlamda sinema salonu, hayallerin gerçek olduğu bir mabet gibi sunuluşunun ardından seyircilerin belediklerini bulamadıkları, oyuncularla seyircilerin birbirine düştüğü bir yere dönüşüyor. Hayalle gerçeğin sınırında, huzursuz ve muğlak bir geçit oluveriyor salon.

En nihayetinde, Woody Allen’ın işleri çok da sarpa sarmadan tekrar eski düzenine döndürdüğünü düşünürsek, mekanın eski huzuruna kavuştuğunu söyleyebiliriz. Filmin sonunda aynı en baştaki gibi karakterler filmin içinde, oyuncular Hollywood’da ve Cecilia da seyirci koltuğunda kalıyor.

Mehmet Taner Demir